

olovo	mg/l	Pb	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS ISO 8288 EPA 7000
vanadij	mg/l	Va	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
uran	mg/l	U	ICP/MS	DIN 38406-29
živa	mg/l	Hg	AAS-HP ICP/MS Fluores metoda obogaćenja amalgamiranje m	ISO 5666 NS BAS ISO 5666 BAS EN 1483 NS BAS EN 1356 BAS ISO 16590

Legenda:

EL - elektrometrijsko mjerenje
 TUR - turbidimetrijsko mjerenje
 SPEK - spektrofotometrijsko mjerenje
 GR - gravimetrijsko mjerenje
 VOL - volumetrijsko određivanje
 IC - jonska hromatografija
 FAAS - atomska apsorpcijska spektrometrija, plamena tehnika

AAS HP - atomska apsorpcijska spektrometrija, tehnika hladnih para

AAS - atomska apsorpcijska spektrometrija

GC/EC - plinska hromatografija s detektorom na zahvat elektrona

ISE - jonsko-selektivna metoda

ICP/MS - induktivno sklopljena plazma i maseno selektivni detektor

HPLC - tečna hromatografija

ETAAS - elektrotermalna atomska apsorpcijska spektrofotometrija

GC/EC - plinska hromatografija s ECD detektorom

Preuzeti bosanskohercegovački standardi dostupni su korisniku na Institutu za standardizaciju Bosne i Hercegovine.

III. MIKROBIOLOŠKE METODE

Parametar	Standard-metoda
Escherichia coli	BAS ISO 9308-1 MF i 9308-2 MBB
koliformne bakterije	BAS ISO 9308-1 MF i 9308-2 MBB
enterokoke	BAS ISO 7899-2
Clostridium perfringens	BAS EN 26461-1:2003; EN 26461-2:2003 (EN 26461-2:1993 ITD* ISO 6461-2:1986 ITD)
Pseudomonas aeruginosa	BAS EN ISO 12780
ukupan broj mikroorganizama na 22°C	BAS EN ISO 6222
ukupan broj mikroorganizama na 37°C	BAS EN ISO 6222

ANEKS V.

**OBRAZAC ZA PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA
PRIZNAVANJE PRIRODNE MINERALNE/PRIRODNE
IZVORSKE VODE**

BOSNA I HERCEGOVINA**VIJEĆE MINISTARA**

Agencija za sigurnost hrane BiH

Ulica dr. Ante Starčevića bb.

88 000 Mostar

Tel: 036/ 397-217; faks: 036/ 397-206

E-mail: agencija@fsa.gov.ba

Popunjava Agencija	Datum podnošenja zahtjeva, klasifikaciona oznaka i broj
-----------------------	--

Popunjavanje podnosioca zahtjeva**1. ZAHTJEV ZA POKRETANJE POSTUPKA PRIZNAVANJA (zaokružiti):**

- (a) prirodne mineralne vode
 (b) prirodne izvorske vode

2. PODACI O PODNOSIOCU ZAHTJEVA

Proizvođač (naziv firme)	
Adresa proizvođača (država, mjesto, ulica, kućni broj, poštanski broj, broj telefona i telefaksa, e-mail adresa)	
Uvoznik (naziv firme)	
Adresa uvoznika (država, mjesto, ulica, kućni broj, poštanski broj, broj telefona i telefaksa, e-mail adresa)	
Trgovački naziv proizvoda	
Ime izvora	
Mjesto korištenja izvora	

3. PODACI O PRILOŽENOJ DOKUMENTACIJI

Staviti krstić x	Dokumentacija
☐	Izvještaj o provedenim istraživanjima na izvoru (član 10. stav (1))
☐	Izjava o planiranju provođenja jednog ili više tretmana (čl. 17. i 18.)
☐	Za vode koje se uvoze iz države koja nije članica EU izvještaj o analizama nakon punjenja vode u ambalažu (član 22.)
☐	Službeni dokument izdat od nadležnog organa zemlje članice EU (član 41. stav (5))

Potpis podnosioca zahtjeva

Na temelju članka 17. stavak 2. i članka 72. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, u suradnji s nadležnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, na 113. sjednici održanoj 21. siječnja 2010. godine, donijelo je

PRAVILNIK

**O PRIRODNIM MINERALNIM I PRIRODNIM
IZVORSKIM VODAMA**

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Članak 1.
(Predmet)

Pravilnikom o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (u daljnjem tekstu: Pravilnik) propisuju se osnovni zahtjevi zdravstvene ispravnosti i kakvoće koje moraju ispuniti prirodne mineralne i prirodne izvorske vode, uređuju se uvjeti za uporabu i priznavanje prirodne mineralne i prirodne izvorske vode, uvjeti za stavljanje u promet kao i način deklariranja.

Članak 2.
(Svrha primjene)

- Zahtjevi propisani ovim Pravilnikom moraju biti ispunjeni u proizvodnji i prometu prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda.
- Promet u smislu ovoga Pravilnika je ponuda, uvoz i izvoz, skladištenje-držanje na zalihi radi prodaje ili izlaganje za prodaju.

Članak 3.
(Iznimke od odredaba Pravilnika)

Odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se na:

- a) vodu koja je medicinski proizvod;

- b) prirodne mineralne i prirodne izvorske vode koje se u prirodnim lječilištima koriste na izvoru u ljevakovite svrhe, a koje se ne pakiraju u boce za konzumaciju;
- c) vode koje su drugim propisima namijenjene isključivo za druge svrhe, a ne za konzumaciju, i koje nemaju nikakvog izravnog utjecaja na zdravlje potrošača.

Članak 4.

(Osnovni pojmovi)

Osnovni pojmovi korišteni u ovome Pravilniku imaju sljedeća značenja:

- a) **Izvor** je prirodna pojava podzemne vode na površini ili zahvat (kaptaža) podzemne vode iz bušenog izvora.
- b) **Odobreni izvor** označava izvor podzemne vode i vode podzemnog podrijetla, bez obzira je li iz izvora, prirodnog vrela, izbušenog bunara ili bilo kojeg drugog kontroliranog izvora, a voda testirana, analizirana i čija je kakvoća ocijenjena sigurnom i zdravstveno zadovoljavajućom, u skladu s odredbama ovoga Pravilnika.
- c) **Vodozahvat** je potpovršinski sloj ili slojevi stijena ili drugih geoloških naslaga dovoljne propustljivosti da omogućava znatan protok podzemne vode ili zahvatanje znatnih količina podzemne vode.
- d) **Izdašnost izvora (protok vode na izvoru)** označuje najveću izdašnost utvrđenu na temelju ispitivanja u sušnom razdoblju.
- e) **Rješenje o priznavanju** je upravni akt kojim se utvrđuje ispunjenost uvjeta propisanih ovim Pravilnikom za priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda.
- f) **Nadležna tijela** su Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija), Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, entitetska ministarstva zdravlja i poljoprivrede, Vlada Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, entitetski inspektorati i Inspektorat Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

DIO DRUGI - POSEBNE ODREDBE

Članak 5.

(Uvjeti kakvoće i čistoće)

- (1) U skladu s minimalnim zahtjevima ovoga Pravilnika, prirodna mineralna i prirodna izvorska voda namijenjene konzumaciji zdravstveno su ispravne i po svome sastavu moraju ispunjavati zahtjeve iz Aneksa I. ovoga Pravilnika.
- (2) Nadležna tijela iz članka 43. ovoga Pravilnika poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurala da prirodna mineralna i prirodna izvorska voda namijenjene konzumaciji budu zdravstveno ispravne.

Članak 6.

(Iskorištavanje izvora i pogoni za proizvodnju)

- (1) Prirodna mineralna i prirodna izvorska voda mogu se iskorištavati samo iz priznatih izvora za koje je Agencija izdala Rješenje o priznavanju.
- (2) Pogon za proizvodnju prirodne mineralne i prirodne izvorske vode mora biti takav da ispunjava uvjete propisane u Aneksu II. ovoga Pravilnika.

Članak 7.

(Rješenje o priznavanju)

- (1) Rješenje o priznavanju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda u Bosni i Hercegovini donosi Agencija (u daljnjem tekstu: Rješenje).
- (2) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara) na prijedlog Agencije, u suradnji s nadležnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Brčko Distrikt), osniva Povjerenstvo za priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda na razini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo). Povjerenstvo ima sedam članova i čine ga stručnjaci za kakvoću vode, tehnologiju voda,

mikrobiologiju, hidrogeologiju i ekologiju koje predlože Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, nadležna tijela entiteta i Brčko Distrikta, te jedan predstavnik Agencije koji je po službenoj dužnosti predsjednik Povjerenstva. Agencija donosi poslovnik o radu Povjerenstva.

- (3) Povjerenstvo se imenuje na mandat od tri godine.
- (4) Na zahtjev predsjednika Povjerenstva, mogu se anagažirati i drugi stručnjaci iz predmetnog područja.
- (5) Agencija osniva i Znanstveni odbor za vode, kao stručno tijelo za utvrđivanje i primjenu novih znanstvenih mišljenja i saznanja, čiji su članovi stručnjaci za kakvoću vode, tehnologiju voda, hidrogeologiju i ekologiju te predstavnici nadležnih znanstvenih ustanova, čije će mišljenje Povjerenstvo uzimati u obzir kod mogućih dvojbi ili tumačenja analiza i rezultata istraživanja.

Članak 8.

(Nadležnost Povjerenstva)

- (1) Sve prirodne mineralne i prirodne izvorske vode koje se stavljaju na tržište Bosne i Hercegovine moraju biti priznate od Povjerenstva i moraju imati Rješenje Agencije da je voda proizvedena, uskladištena i stavljena u promet u skladu s odredbama ovoga Pravilnika.
- (2) Nadležnosti Povjerenstva su:
 - a) stručno ocjenjivanje zahtjeva za izdavanje Rješenja i razmatranje dokaza koje podnesu podnositelji zahtjeva;
 - b) provjera nalaza predloženih parametara i parametarskih vrijednosti kemijskih i bioloških svojstava prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda;
 - c) izdavanje mišljenja o podnesenom zahtjevu i podnošenje prijedloga Agenciji za donošenje Rješenja.
- (3) U obavljanju svojih poslova Povjerenstvo je ovlašteno pristupiti svim uređajima, postrojenjima i pogonima za proizvodnju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda.
- (4) Povjerenstvo mora djelovati u skladu s načelima objektivnosti, transparentnosti i nediskriminacije.

Članak 9.

(Rad Povjerenstva i naknada)

- (1) Zahtjev za donošenje Rješenja podnosi se u obliku i na način kako je propisano u Aneksu V. ovoga Pravilnika.
- (2) Podnositelj zahtjeva dužan je predložiti dokaze o odgovarajućim kapacitetima i opremljenosti objekta za djelatnost koju namjerava obavljati u skladu s važećim propisima, o pogodnosti objekta za održavanje higijene, o uspostavljenom preventivnom postupku samokontrole koji je razvijen u skladu s načelima sustava analize opasnosti i kritičnih kontrolnih točaka i o tome da proizvodi koje tu proizvodi neće biti onečišćeni ili zagađeni na neki drugi način.
- (3) Agencija će podnositelju zahtjeva, ukoliko ispunjava uvjete, izdati Rješenje koje vrijedi pet godina od datuma izdavanja.
- (4) Agencija svakom odobrenom pogonu za proizvodnju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda dodjeljuje jedinstveni broj Registra odobrenih objekata, koji također potvrđuje da je i izvor vode registriran na isti način u skladu s ovim Pravilnikom.
- (5) Visina naknade za izdavanje Rješenja bit će naknadno određena i uplaćivat će je podnositelj zahtjeva, koji snosi nastale troškove, na jedinstveni račun Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine.
- (6) Sredstva za naknadu rada Povjerenstva osiguravaju se iz proračuna Agencije.

Članak 10.

(Postupak za priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda)

- (1) Zahtjev za priznavanje prirodne mineralne i prirodne izvorske vode podnosi Agenciji subjekt u poslovanju s hranom odnosno proizvođač ili onaj tko prirodnu mineralnu

- i prirodnu izvorsku vodu stavlja na tržište Bosne i Hercegovine.
- (2) Uz zahtjev za priznavanje subjekt u poslovanju s hranom prilaže i sljedeće:
- naziv i adresu proizvođača;
 - za uvozne vode naziv i adresu uvoznika;
 - naziv izvora;
 - naziv proizvoda;
 - ovjerenu presliku Rješenja nadležnoga koncidenta o dodijeljenoj koncesiji;
 - ovjerenu presliku Rješenja nadležnoga tijela o ispunjenosti uvjeta za rad;
 - rezultate provedenih istraživanja i analiza iz Aneksa I., II., III. i IV. ovoga Pravilnika;
 - naziv nadležne organizacije koja je provela ispitivanja i datum izdavanja izvješća - nalaza.
- (3) Izvješća o provedenim istraživanjima iz Aneksa ovoga Pravilnika provode i izdaju ispitni laboratoriji, ovlašteni od Vijeća ministara na prijedlog Agencije, i ne smiju biti starija od dvije godine.
- (4) Izvješća o ispitivanjima moraju sadržavati podatke o instituciji koja je provela ispitivanja (naziv i adresu laboratorija), naziv ili oznaku svake pojedine primijenjene metode uz naznaku točnosti metode i vrste standarda iz Aneksa IV. ovoga Pravilnika.
- (5) Osim metoda navedenih u Aneksu IV. ovoga Pravilnika mogu se primijeniti i ostale međunarodno priznate i valjane metode.
- (6) Ispitni laboratoriji iz stavka (2) ovoga članka moraju biti akreditirani od Instituta za akreditiranje Bosne i Hercegovine, a izvješća koja izdaju moraju sadržavati podatke o akreditaciji.

Članak 11.

(Aneksi)

Aneksi I., II., III., IV. i V. čine sastavni dio ovoga Pravilnika.

Članak 12.

(Sadržaj Rješenja)

- (1) Rješenje mora sadržavati naziv i adresu proizvođača, za uvoznike naziv i adresu uvoznika, navod o priloženoj dokumentaciji iz članka 10. stavka (2) ovoga Pravilnika, ocjenu mišljenja Povjerenstva i rok važenja Rješenja iz članka 37. stavka (3) ovoga Pravilnika.
- (2) Obveza navođenja podataka iz stavka (1) ovoga članka ne utječe na oblik i sadržaj Rješenja propisan Zakonom o upravnom postupku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br.29/02, 12/04, 88/07 i 93/09).

Članak 13.

(Deklariranje ili označavanje)

- (1) Prirodne mineralne i prirodne izvorske vode iz domaće proizvodnje ili iz uvoza stavljaju se u promet kao pakovine koje na ambalaži moraju imati deklaraciju.
- (2) Na deklaraciju proizvoda iz stavka (1) ovoga članka primjenjuju se odredbe Pravilnika o općem deklariranju ili označavanju upakirane hrane ("Službeni glasnik BiH", broj 87/08), kao i posebne odredbe ovoga Pravilnika koje se odnose na deklariranje ili označavanje.

Članak 14.

(Zabrane pri deklariranju ili označavanju)

- (1) Pri deklariranju ili označavanju zabranjeno je stavljati bilo kakve obavijesti koje se odnose na medicinske učinke, bilo da je riječ o preventivnim, ublažavajućim ili ljekovitim svojstvima prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda.
- (2) Zabranjeno je navoditi obavijesti koje se odnose na druge blagotvorne učinke na zdravlje potrošača, osim ako su istinite i nisu obmanjujuće, kako je određeno u Aneksu I. točka 6. ovoga Pravilnika.
- (3) Zabranjeno je tiskati bilo kakvu izjavu ili slikovni prikaz koji bi mogli stvoriti zabunu u javnosti ili na bilo koji način obmanuti javnost u vezi s prirodom, podrijetlom, sastavom i

svojstvima prirodne mineralne i prirodne izvorske vode namijenjenih prodaji.

Članak 15.

(Ambalaža)

- (1) Ambalaža koja se rabi za pakiranje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda mora sadržavati zatvarače koji su dizajnirani tako da je izbjegnuta svaka mogućnost krivotvorenja ili zagađenja i mora ispunjavati uvjete iz propisa kojima se uređuju proizvodi i tvari u dodiru s namirnicama.
- (2) Tijekom postupka punjenja, zatvaranja i zaptivanja jednokratne ili povratne ambalaže rad punjača, zatvarača ili zaptivača ambalaže vizualno se prati ili se elektronički nadzire kako bi se utvrdilo da je ambalaža cijela, pravilno zatvorena ili zaptivena, kodirana i etiketirana.
- (3) Ambalaža koja ne udovoljava standardima, reciklira se ili odbacuje.

Članak 16.

(Dopuštena odstupanja)

Od neto količine upakirane prirodne mineralne i prirodne izvorske vode deklarirane u smislu članka 14. točka 2) ovoga Pravilnika dopuštena su odstupanja (+/-), i to:

Deklarirani neto volumen	Najveća dopuštena odstupanja
ml	%
više od 2.000	1,0
od 1.000 do 2000	2,0
od 500 do 1.000	2,5
od 330 do 500	3,0
od 250 do 330	4,0
do 250	5,0

Prosjeck od najmanje 10 istovjetnih jediničnih pakiranja ovih proizvoda mora odgovarati deklariranoj težini odnosno volumenu.

Članak 17.

(Ograničenja u obradi prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda)

- (1) Prirodne mineralne i prirodne izvorske vode u svome izvornom stanju na izvoru mogu se podvrgavati samo sljedećim tehnološkim postupcima:
- odvajanju nestabilnih elemenata, kao što su željezo i sumporni spojevi, postupcima filtracije ili taloženja uz prethodnu oksidaciju zrakom ili kisikom, ako ti postupci ne mijenjaju sastav prirodne mineralne i prirodne izvorske vode glede njihovih bitnih svojstava;
 - odvajanju spojeva željeza, mangana, sumpora i arsena iz određenih prirodnih mineralnih voda pomoću zraka obogaćenog ozonom ako taj postupak ne mijenja sastav vode glede njezinih bitnih svojstava;
 - odvajanju neželjenih prirodnih spojeva koji se razlikuju od spojeva specificiranih u toč. a) i b) ovoga stavka ako taj postupak ne mijenja sastav vode glede njezinih bitnih svojstava, pod uvjetom da je Agencija suglasna s postupkom obrade i da će nadležna tijela biti obaviještena o postupku i kontroli;
 - potpunom ili djelomičnom uklanjanju ugljičnog dioksida (CO₂) isključivo fizikalnim postupcima.
- (2) Prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi u prvotnom stanju na izvoru nije dopušteno dodavati bilo kakve sastojke, osim uvođenja ili ponovnog uvođenja ugljičnog dioksida pod uvjetima navedenim u članku 24. ovoga Pravilnika.
- (3) Posebno je zabranjena bilo koja vrsta dezinfekcije bilo kakvim sredstvima, a na temelju stavka (2) ovoga članka zabranjeno je dodavati bakteriostatske elemente ili vodu podvrgnuti bilo kojoj drugoj obradi kojom bi se promijenio broj kolonija mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje u prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi.

- (4) Proizvođač mora unaprijed obavijestiti nadležno tijelo koje provodi službeni nadzor o podvrgavanju obradi prirodne mineralne i prirodne izvorske vode iz stavka (1) toč. b) i c) ovoga članka.
- (5) Dopušteno je miješanje vode iz više izvora ili bušotina istog izvorišnog područja, pod uvjetom da je svaki izvor priznat.
- (6) Stavak (1) ovoga članka ne predstavlja zabranu korištenja prirodne mineralne vode i prirodne izvorske vode u proizvodnji bezalkoholnih pića.

Članak 18.

(Ozonoiziranje prirodne mineralne i prirodne izvorske vode)

U slučajevima obrade prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda zrakom obogaćenim ozonom na temelju članka 17. stavka (1) točke b) ovoga Pravilnika, nadležno tijelo za provođenje službenog nadzora utvrđuje sljedeće:

- a) opravdanost takve obrade imajući u vidu sastav vode u odnosu na spojeve željeza, mangana, sumpora i arsena;
- b) da su subjekti u poslovanju s hranom koji obavljaju takvu obradu poduzeli sve mjere glede kvalitete i sigurnosti obrade, te omogućili nadležnome tijelu da provede nadzor;
- c) da fizikalno-kemijski sastav i organoleptička svojstva prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda nisu bitno promijenjeni takvom obradom;
- d) prirodna mineralna i prirodna izvorska voda prije ozonoiziranja mora ispunjavati mikrobiološke zahtjeve propisane ovim Pravilnikom;
- e) ozonoiziranje ne smije dovesti do stvaranja ostataka koncentracija većih od:

1) za otopljeni ozon	50 µg/l,
2) za bromate	3 µg/l,
3) za bromoforme	1 g/l,

 ili do stvaranja ostataka koji mogu biti opasni za zdravlje ljudi.

Članak 19.

(Mikrobiološki zahtjevi)

- (1) Prirodna mineralna i prirodna izvorska voda ne smije sadržavati na izvoru ni na tržištu tijekom plasmana parazite i patogene mikroorganizme.
- (2) Uvjet iz stavka (1) ovoga članka ispunjen je ako prirodna mineralna i prirodna izvorska voda ne sadrže:
 - a) fekalne koliformne bakterije, bakterije vrste *Escherichiae coli*, fekalne streptokoke (*Streptococcus faecalis*) u bilo kojem ispitivanom uzorku od 250 ml;
 - b) sulfitoreducirajuće bakterije (*Clostridium perfringens* - uključujući spore) u bilo kojem ispitivanom uzorku od 50 ml;
 - c) *Pseudomonas aeruginosa* u bilo kojem ispitivanom uzorku od 250 ml;
 - d) crijevne protozoe, crijevne helminte i njihove razvojne oblike.

Članak 20.

(Mikrobiološka svojstva)

- (1) Ukupan broj mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje u prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi na izvoru treba odgovarati uobičajenom broju mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje, što dokazuje da je izvor zaštićen od bilo kakvog zagađenja. Ukupan broj mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje određuje se sukladno uvjetima propisanim u točki 5.3. Aneksa I. ovoga Pravilnika.
- (2) Ukupan broj mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje u zapakiranoj prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi ne smije prelaziti sljedeće vrijednosti:
 - a) 100 u 1 ml pri 20-22°C i tijekom 72 sata inkubacije na hranjivom agaru ili mješavini agar-želatina i
 - b) 20 u 1 ml pri 37°C i tijekom 24 sata inkubacije na hranjivom agaru.

- (3) Ukupan broj mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje određuje se najkasnije 12 sati nakon punjenja, pri čemu se uzorak vode tijekom tih 12 sati čuva na temperaturi od 4°C ± 1°C.
- (4) Navedene vrijednosti na izvoru ne smiju prelaziti 20 u 1 ml pri 20-22°C i tijekom 72 sata inkubacije na hranjivom agaru i 5 u 1 ml pri 37°C i tijekom 24 sata inkubacije na hranjivom agaru; pri čemu su to preporučene vrijednosti i ne najveće dopuštene koncentracije.
- (5) Bez obzira na st. (1) i (2) ovoga članka i uvjete za iskorištavanje propisane u Aneksu II. ovoga Pravilnika, prirodne mineralne i prirodne izvorske vode na tržištu:
 - a) mogu sadržavati ukupan broj mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje kao rezultat normalnog povećanja ukupnoga broja bakterija koje sadrže na izvoru;
 - b) ne smiju imati organoleptičke nedostatke.

DIO TREĆI - PRIRODNA MINERALNA I PRIRODNA IZVORSKA VODA

POGLAVLJE I. PRIRODNA MINERALNA VODA

Članak 21.

(Definicija)

- (1) Prirodna mineralna voda u smislu ovoga Pravilnika je mikrobiološki ispravna voda, u skladu s odredbama čl. 19. i 20. ovoga Pravilnika, koja potječe iz vodozahvata ili podzemnog ležišta i koja izvire iz izvora u koji je ugrađena cijev na jednom ili više prirodnih ili bušenih izlaza.
- (2) Prirodna mineralna voda jasno se razlikuje od obične vode za piće:
 - a) svojim prirodnim svojstvima koja karakterizira sadržaj minerala, elemenata u tragovima ili drugih sastojaka te, gdje je to odgovarajuće, određeni učinci;
 - b) svojim stanjem na izvoru;
 - c) gdje su joj zadržana netaknuta oba svojstva zbog podzemnog porijekla prirodne mineralne vode, tako što je zaštićena od svih rizika zagađenja.
- (3) Ova svojstva prirodne mineralne vode mogu biti pogodna za zdravlje, a ocjenjuju se:
 - a) sa sljedećih aspekata:
 - 1) geološkog i hidrološkog,
 - 2) fizikalnog, kemijskog i fizikalno-kemijskog,
 - 3) mikrobiološkog,
 - 4) ako je potrebno, farmakološkog, fiziološkog i kliničkog.
 - b) sukladno kriterijima iz Aneksa I. toč. 1., 2., 4., 5. i 6. ovoga Pravilnika;
 - c) sukladno znanstvenim metodama koje je odobrilo nadležno tijelo.
- (4) Analize iz stavka (3) točka (a) alineja 4) mogu biti odabrane u slučaju kada vodu odlikuju svojstva po kojima je smatrana prirodnom mineralnom vodom u Bosni i Hercegovini prije stupanja na snagu ovoga Pravilnika. To se posebno odnosi na prirodnu mineralnu vodu koja i na izvoru i nakon punjenja u 1 kg sadrži najmanje 1000 mg ukupne čvrste tvari u otopini ili najmanje 250 mg slobodnog ugljičnog dioksida.
- (5) Sastav, temperatura i ostale odlike prirodne mineralne vode moraju ostati stalne u okviru prirodnih promjena, a posebno na njih ne smiju utjecati eventualne promjene u izdašnosti izvora.
- (6) U smislu članka 20. ovoga Pravilnika, normalan broj održivih kolonija u prirodnoj mineralnoj vodi znači razumno stalan ukupan broj kolonija na izvoru prije bilo kakve obrade, čiji se kvalitativni i kvantitativni sastav uzima u obzir kod utvrđivanja da je ta voda provjeravana periodičnim analizama.

Članak 22.

(Postupak za priznavanje prirodne mineralne vode)

- (1) Uz zahtjev za priznavanje prirodne mineralne vode koji subjekt u poslovanju sa hranom, odnosno proizvođač ili onaj

tko prirodnu mineralnu vodu stavlja na tržište Bosne i Hercegovine, prilažu se rezultati provedenih istraživanja iz Aneksa I. ovoga Pravilnika:

- a) geoloških i hidrogeoloških;
 - b) fizikalnih i fizikalno-kemijskih;
 - c) kemijskih;
 - d) mikrobioloških;
 - e) ukoliko je potrebno farmakoloških, fizioloških i kliničkih istraživanja.
- (2) Ispitivanja iz stavka (1) toč. a), b), c), d) i e) ovoga članka koja se odnose na nova izvorišta prirodne mineralne vode moraju obuhvaćati najmanje jednu hidrološku godinu s najmanje četiri uzorkovanja u različitim hidrološkim uvjetima.
- (3) Priložena dokumentacija mora sadržavati rezultate istraživanja, određene u Aneksu I. ovoga Pravilnika, koje izdaju nadležna tijela i organizacije, i to na:
- a) Izvoru;
 - b) nakon eventualne obrade i
 - c) nakon punjenja.
- (4) Ispitivanja iz članka 21. stavka (3) točke a) alineje 4) ovoga Pravilnika nisu obavezna za vode koje na izvoru i nakon punjenja u ambalažu odnosno na tržištu sadržavaju najmanje 1000 mg/kg ukupnih otopljenih čvrstih tvari ili najmanje 250 mg/kg slobodnog ugljičnog dioksida.

Članak 23.

(Sadržaj određenih tvari)

Sadržaj određenih tvari u prirodnoj mineralnoj vodi na izvoru i u originalnoj ambalaži ne smije prelaziti vrijednosti navedene u točki 4.6. Aneksa I. ovoga Pravilnika.

Članak 24.

(Naziv proizvoda prirodne mineralne vode)

- (1) Prirodne mineralne vode se prema podrijetlu i sadržaju ugljičnog dioksida nazivaju:
 - a) **"prirodna mineralna voda negazirana"**
Prirodna mineralna voda bez ugljičnog dioksida je voda čiji sadržaj ugljičnog dioksida ne prelazi količinu nužnu za održavanje hidrogenkarbonatne ravnoteže;
 - b) **"prirodna mineralna voda s prirodnim ugljičnim dioksidom"**
Prirodna mineralna voda s prirodnim ugljičnim dioksidom je voda čiji je sadržaj ugljičnog dioksida, nakon eventualne pripreme i punjenja, jednak onome u vodi na izvoru; također i u slučaju kada se radi pripreme prirodne mineralne vode ugljični dioksid oslobađa, a kasnije nadomještava odgovarajućom količinom ugljičnog dioksida s istoga izvora;
 - c) **"prirodna mineralna voda s dodanim ugljičnim dioksidom"**
Prirodna mineralna voda s dodanim vlastitim ugljendioksidom je voda koja, nakon eventualne pripreme i punjenja, ima veći sadržaj ugljendioksida nego na izvoru;
 - d) **"gazirana prirodna mineralna voda"**
Gazirana prirodna mineralna voda je voda kojoj je dodan ugljični dioksid koji nije s istog izvora kao i prirodna mineralna voda;
 - e) **"prirodna mineralna voda - kiseljak/kiselica"**
Prirodna mineralna voda - kiseljak/kiselica je voda kod koje prirodni sadržaj slobodnog ugljičnog dioksida u vodi na izvoru iznosi više od 250 mg/l.
- (2) Prirodne mineralne vode koje sadrže ugljični dioksid mogu se podijeliti na:
 - a) niskogazirane, sa sadržajem ugljičnog dioksida ispod 3 g/l;
 - b) gazirane, sa sadržajem ugljičnog dioksida od 3 do 5 g/l;
 - c) visoko gazirane, sa sadržajem preko 5 g/l.
- (3) Proizvođači mogu navesti na deklaraciji nazive iz stavka (2) ovoga članka.

Članak 25.

(Deklariranje ili označavanje prirodne mineralne vode)

- (1) Osim podataka iz čl. 13., 14. i 24. stavka (1) ovoga Pravilnika, deklaracija za prirodnu mineralnu vodu mora sadržavati i sljedeće podatke:
 - a) vrste i količine karakterističnih dominantnih kemijskih sastojaka izraženih u mg/l sadržanih u analitičkom izvješću i naziv nadležne organizacije koja je izvršila analizu, kao i broj, datum i mjesto izvršene analize fizikalnog i kemijskog sastava;
 - b) naziv mjesta iskorištavanja izvora i naziv izvora;
 - c) podatak o postupku obrade, ako je voda bila podvrgnuta jednom od postupaka obrade iz članka 17. stavak (1) i članka 18. ovoga Pravilnika.
- (2) U slučaju kada količina fluorida prelazi vrijednost od 1,5 mg/l, deklaracija prirodne mineralne vode mora sadržavati oznaku **"sadrži više od 1,5 mg/l fluorida i nije pogodna za konzumaciju dojenčadi i djece ispod 7 godina starosti"**, koja mora biti smještena u neposrednoj blizini trgovačkog naziva i napisana uočljivim slovima.
- (3) Oznake svojstava prirodne mineralne vode navedene u Aneksu III. ovoga Pravilnika mogu se naznačiti na deklaraciji u promidžbene svrhe, ukoliko su potvrđene kemijskom analizom.
- (4) Slova kojima su tiskani podaci o nazivu proizvoda, njegovo trgovačko ime i tvrtka, odnosno naziv i adresa proizvođača, moraju biti veća od slova kojima su tiskani ostali podaci na deklaraciji, a njihova veličina mora omogućiti potrošaču da lako dobije jasne podatke i saznanja o proizvodu.

Članak 26.

(Ograničenja u deklariranju ili označavanju)

- (1) Deklaracija prirodne mineralne vode može sadržavati naziv mjesta, sela ili pokrajine ako se taj naziv odnosi na prirodnu mineralnu vodu koja se crpi iz izvora u mjestu navedenom na deklaraciji, pod uvjetom da navedeni naziv ne dovodi potrošača u zabludu glede mjesta iskorištavanja izvora.
- (2) Prirodna mineralna voda koja se crpi iz istoga izvora može biti u prometu samo pod jednim trgovačkim nazivom proizvoda.
- (3) Ako oznaka odnosno naziv proizvoda prirodne mineralne vode uključuje naziv izvora ili mjesta koji se razlikuje od naziva izvora ili mjesta u kojem se izvor iskorištava, naziv izvora ili mjesta mora biti naveden slovima koja su najmanje 1,5 puta viša i šira od najvećih slova na oznaci upotrijebljenih za taj trgovački naziv.

Članak 27.

(Zabrane pri deklariranju ili označavanju)

- (1) Osim zabrana iz članka 14. ovoga Pravilnika koje se odnose na deklariranje prirodne mineralne vode u prometu, zabranjeno je na ambalaži, deklaraciji ili pri reklamiranju, u bilo kojem obliku, koristiti pisane oznake, trgovačke nazive, zaštitne znakove (žigove), slike i druge oznake kojima bi se:
 - a) prikazivala svojstva kojih prirodna mineralna voda nema, posebice glede podrijetla, rezultata analiza, datuma izdavanja rješenja za njeno iskorištavanje i sličnih navoda kojima se jamči autentičnost;
 - b) prouzročilo miješanje s vodom za piće, koja nema svojstva prirodne mineralne vode, naročito glede uporabe naziva "prirodna mineralna voda".
- (2) Zabranjeno je koristiti oznake kojima se prirodnoj mineralnoj vodi pripisuju svojstva koja se odnose na prevenciju, tretman ili liječenje bolesti.

Članak 28.

(Ambalaža)

- (1) Ambalaža koja se rabi za pakiranje prirodne mineralne vode mora ispuniti zahtjeve iz članka 15. ovoga Pravilnika.
- (2) Prirodna mineralna voda stavlja se na tržište samo kao upakirani proizvod.

Članak 29.
(Redovito ispitivanje)

Kako bi se osiguralo ispunjavanje osnovnih zahtjeva za prirodne mineralne vode, najmanje jednom u tri godine mora se obaviti cjelovito ispitivanje prirodne mineralne vode sukladno Aneksu I. toč. 2), 3), 4) i 5) i Aneksu II. stavak (1) ovoga Pravilnika te u slučaju i trenutku nastanka sljedećih promjena:

- ako promjena režima iskorištavanja izvorišta izazove promjenu ukupnog kemijskog sastava za više od $\pm 20\%$;
- ako drugi opravdani razlozi to zahtijevaju.

POGLAVLJE II. PRIRODNA IZVORSKA VODA

Članak 30.
(Definicija)

Prirodna izvorska voda u smislu ovoga Pravilnika je voda namijenjena konzumaciji ljudi u svojem prirodnom stanju i koja se puni na izvoru, te ispunjava sljedeće zahtjeve:

- dobiva se iz podzemnih ležišta, iz jednog ili više prirodnih ili bušenih izvora zaštićenih od svih vrsta zagađenja, u skladu s ovim Pravilnikom;
- sastav, temperatura i ostale bitne odlike prirodne izvorske vode moraju biti stalne u okviru prirodnih promjena i ne smiju se mijenjati u izdašnosti izvora;
- mikrobiološke zahtjeve iz čl. 19. i 20. ovoga Pravilnika (mikrobiološki uvjeti);
- ograničenja u obradi iz članka 17. ovoga Pravilnika.

Članak 31.
(Uvjeti za iskorištavanje)

Za iskorištavanje prirodne izvorske vode moraju biti ispunjeni uvjeti iz članka 6. stavka (1) i Aneksa II. st. (1) i (2) ovoga Pravilnika.

Članak 32.
(Deklariranje ili označavanje)

- Osim oznaka iz članka 13. ovoga Pravilnika, deklaracija uz koju se prirodna izvorska voda stavlja na tržište mora sadržavati sljedeće oznake:
 - "prirodna izvorska voda" - voda koja se zahvaća na izvoru;
 - "gazirana prirodna izvorska voda" - voda kojoj je dodan ugljični dioksid;
 - mjesto iskorištavanja izvora i naziv izvora;
 - vrste i količine karakterističnih kemijskih sastojaka;
 - obavijesti o eventualnim tehnološkim postupcima iz članka 17. stavka (1) toč. b) i c) ovoga Pravilnika;
 - vrste i količine karakterističnih dominantnih kemijskih sastojaka izraženih u mg/l.
- Prema količini ugljičnog dioksida prirodne izvorske vode mogu se podijeliti sukladno članku 24. stavak (2) ovoga Pravilnika.

Članak 33.
(Ograničenja u deklariranju ili označavanju)

- Deklaracija prirodne izvorske vode može sadržavati naziv mjesta, sela ili pokrajine ako se taj naziv odnosi na prirodnu izvorsku vodu koja se crpi iz izvora u mjestu navedenom na deklaraciji, ali pod uvjetom da navedeni naziv ne dovodi potrošača u zabludu glede mjesta iskorištavanja izvora.
- Prirodna izvorska voda koja se crpi iz istoga izvora može biti u prometu samo pod jednim nazivom proizvoda.
- Ako oznaka odnosno naziv proizvoda prirodne izvorske vode uključuje naziv izvora ili mjesta koje se razlikuje od naziva izvora ili mjesta u kojem se izvor iskorištava, naziv izvora ili mjesta mora biti naveden slovima koja su najmanje 1,5 puta viša i šira od najvećih slova na oznaci upotrijebljenih za naziv proizvoda.

Članak 34.
(Redovito ispitivanje)

Kako bi se osiguralo ispunjavanje osnovnih zahtjeva za prirodne izvorske vode, najmanje jednom u tri godine mora se obaviti cjelovito ispitivanje prirodne izvorske vode sukladno

Aneksu I. toč. 2), 3), 4) i 5) i Aneksu II. st. (1) i (2) ovoga Pravilnika, te ako to drugi opravdani razlozi zahtijevaju.

POGLAVLJE III. UTVRĐIVANJE ISPUNJENOSTI UVJETA

Članak 35.
(Analitičke metode)

- Za utvrđivanje ispunjavaju li prirodne mineralne i prirodne izvorske vode uvjete propisane ovim Pravilnikom, moraju se koristiti metode uzorkovanja iz Aneksa IV. ovoga Pravilnika kao i međunarodno priznate i valjane metode, akreditirane na temelju normi EN ISO/IEC 17025.
- Za izvođenje inspeksijskog nadzora, odnosno kada se javi sumnja u rezultate dobivene primjenom analitičkih metoda iz stavka (1) ovoga članka, koriste se metode uzorkovanja i analitičke metode iz Aneksa IV. ovoga Pravilnika.
- Utvrdjivanje ispunjenosti uvjeta za domaće i uvozne prirodne mineralne i prirodne izvorske vode obavljaju akreditirane organizacije (ispitni i referentni laboratoriji) koje ovlasti Vijeće ministara na prijedlog Agencije, uz prethodno mišljenje Instituta za akreditiranje Bosne i Hercegovine (BATA).

Članak 36.
(Evidencije o uzorkovanju)

- Postrojenja za proizvodnju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda obvezna su voditi evidencije o datumu uzorkovanja, vrsti uzorkovanog proizvoda, šifri proizvoda i rezultatima analize.
- Sve evidencije o uzorkovanju i analizama čuvaju se u pogonima za proizvodnju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda do vremena predviđenog za produljenje Rješenja.
- U slučaju službenih kontrola sva tražena dokumentacija se, na zahtjev, mora dati na uvid.

DIO ČETVRTI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 37.
(Upis u Registar)

- Subjekti u poslovanju s hranom koji su udovoljili propisnim zahtjevima i dobili rješenje o priznavanju moraju biti upisani u Registar Agencije.
- Popis priznatih prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda objavljuje se u "Službenom glasniku BiH" i na web-stranici Agencije, uz navođenje broja odobrenja, trgovačkog naziva, naziva proizvođača, a za uvozne vode i naziv uvoznika te državu u kojoj se voda proizvodi.
- Rješenje o priznavanju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda vrijedi pet godina od dana njegovog donošenja.
- Registar sadrži iste podatke koji se objavljuju u "Službenom glasniku BiH" i na web-stranici Agencije.

Članak 38.
(Produženje Rješenja)

- Za produženje Rješenja potrebno je Agenciji podnijeti zahtjev najkasnije šest mjeseci prije isteka roka od pet godina od dana njegovog donošenja.
- Uz zahtjev za produženje Rješenja prilažu se izvješća o ispitivanjima izvora iz Aneksa I. toč. 2. i 5. ovoga Pravilnika.
- Izvješća ne smiju biti starija od dvije godine.
- Na prijedlog Povjerenstva, Agencija u postupku produžavanja Rješenja o priznavanju može zahtijevati i druga propisana izvješća.
- U slučaju naknadno utvrđene nepravilnosti u postupku priznavanja voda, Povjerenstvo može predložiti Agenciji ukidanje ili privremeno stavljanje izvan snage izdanog Rješenja o priznavanju.
- U slučaju privremenog stavljanja izvan snage izdanog Rješenja o priznavanju, određuje se rok u kojemu se moraju

dostaviti tražene dopune, a ako do tog roka dopune ne budu dostavljene, Rješenje o priznavanju se ukida.

- (7) Ukinuta Rješenja o priznavanju također se objavljuju u "Službenom glasniku BiH" i na web- stranici Agencije.
- (8) U slučaju podnošenja zahtjeva za produženje Rješenja o priznavanju nakon isteka roka od pet godina od dana donošenja, u potpunosti se ponavlja postupak za priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda.

Članak 39.

(Praćenje i službene kontrole)

- (1) Provjeru izvora u svrhu utvrđivanja ispunjenosti uvjeta propisanih ovim Pravilnikom provode nadležna tijela službenim kontrolama, sukladno svojim nadležnostima i ovlastima.
- (2) Provjera se obavlja povremeno i nakon izdavanja Rješenja u sklopu praćenja i nadzora nad primjenom ovoga Pravilnika.
- (3) Agencija, nadležni entitetski inspektorati i Inspektorat Brčko Distrikta dužni su poduzimati sve potrebne mjere za osiguravanje službenih kontrola i redovito pratiti kakvoću prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda namjenjenih konzumaciji, kako bi se provjerilo ispunjavaju li prirodne mineralne i prirodne izvorske vode sve uvjete propisane ovim Pravilnikom, a posebice parametre i parametarske vrijednosti koje su uspostavljene sukladno aneksima.

Članak 40.

(Obveze subjekta u poslovanju s hranom)

- (1) Subjekt u poslovanju s hranom kojemu je izdano Rješenje o priznavanju dužan je najmanje jednom godišnje prije punjenja, o vlastitom trošku, provesti provjeru sukladnosti vode koju crpi s propisanim zahtjevima u dijelu koji se odnosi na mikrobiološka i fizikalno-kemijska svojstva propisana ovim Pravilnikom.
- (2) Ako proizvođač ili nadležna inspekcija utvrdi da kakvoća prirodne mineralne i prirodne izvorske vode i uvjeti pod kojima se one crpe, proizvode ili pune nisu u skladu s ovim Pravilnikom, proizvođač je dužan obustaviti crpljenje, odnosno nadležna inspekcija naložiti obustavu proizvodnje i punjenja prirodne mineralne i prirodne izvorske vode do otklanjanja nedostataka.
- (3) U slučaju da nadležno inspektorsko tijelo trajno ili privremeno zabrani iskorištavanje izvora prirodne mineralne i prirodne izvorske vode, subjekt u poslovanju s hranom dužan je o tome odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana izdavanja zabrane, obavijestiti Agenciju.
- (4) Uz obavijest se prilaže dokument kojim se zabranjuje iskorištavanje, koji mora sadržavati razlog zabrane iskorištavanja.

Članak 41.

(Postupak za priznavanje voda iz uvoza)

- (1) Za prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu koja izvire u državi članici Europske unije i koja je priznata u skladu s važećim propisima Europske unije ne provodi se postupak za priznavanje iz članka 10. stavka (1) ovoga Pravilnika.
- (2) Agencija priznaje prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu iz stavka (1) ovoga članka ako podnositelj zahtjevu priloži službeni dokument kojim su vode priznate od nadležnoga tijela države u kojoj voda izvire, te je za nju Povjerenstvo dalo pozitivno mišljenje.
- (3) Svi priloženi službeni dokumenti u vezi s priznavanjem prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda moraju biti napisani na jednom od jezika i pismom koji su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini i ovjereni od nadležnoga tijela države u kojoj voda izvire.
- (4) Za prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu koja izvire u državi koja nije članica Europske unije provodi se postupak za priznavanje propisan člankom 10. stavkom (1) ovoga Pravilnika.
- (5) Iznimno od odredaba stavka (4) ovoga članka, Agencija priznaje prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu koja izvire u državi koja nije članica Europske unije ako

podnositelj zahtjevu priloži službeni dokument izdan od nadležnoga tijela države članice Europske unije kojim dokazuje da je prirodna mineralna odnosno prirodna izvorska voda priznata i da se stavlja na tržište u nekoj od država članica Europske unije, u skladu s propisima Europske unije kojima se uređuje područje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda, te da je Povjerenstvo za nju dalo pozitivno mišljenje.

- (6) Službeni dokumenti iz st. (2) i (4) ovoga članka ne mogu biti stariji od dvije godine, a priznavanje voda prestaje važiti ako obnovljeni dokumenti nisu pravovremeno dostavljeni Agenciji.
- (7) Ukoliko postoji opravdana sumnja da prirodna mineralna i prirodna izvorska voda koja je priznata u jednoj od država članica Europske unije predstavlja opasnost za zdravlje potrošača odnosno da nije u skladu s odredbama ovoga Pravilnika, Agencija će privremeno zabraniti njezino stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine i o razlozima privremene zabrane odmah obavijestiti Europsku komisiju i zemlju podrijetla vode.

Članak 42.

(Uskladenost)

Subjekti u poslovanju s hranom odnosno proizvođači prirodne mineralne i prirodne izvorske vode kao i uvoznici koji je stavljaju u promet na teritoriju Bosne i Hercegovine dužni su uskladiti svoje poslovanje s propisanim zahtjevima u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Pravilnika.

Članak 43.

(Utvrđivanje sukladnosti)

Do davanja ovlasti organizacijama iz članka 35. stavka (3) ovoga Pravilnika, instituti i zavodi za javno zdravstvo entiteta i Brčko Distrikta provode ispitivanja radi utvrđivanja sukladnosti prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda s propisanim uvjetima.

Članak 44.

(Prestanak važenja odredaba)

- (1) Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o kvaliteti prirodne mineralne vode ("Službeni list SFRJ", broj 58/78 i "Službeni list RBiH", broj 2/92).
- (2) Prirodna mineralna i prirodna izvorska voda koje su označene prema odredbama Pravilnika iz stavka (1) ovoga članka mogu biti u prometu 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Članak 45.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 52/10

21. siječnja 2010. godine
Sarajevo

Predsjedatelj

Vijeća ministara BiH
Dr. Nikola Špirić, v. r.

ANEKS I.

ZAHTJEVI I KRITERIJI ZA PRIMJENU DEFINICIJE PRIRODNE MINERALNE I PRIRODNE IZVORSKE VODE

Priznavanje primjene definicije prirodne mineralne i prirodne izvorske vode temelji se na provedenim ispitivanjima izvora prirodne mineralne i prirodne izvorske vode koji moraju ispuniti sljedeće zahtjeve:

1. Zahtjevi za geološka i hidrološka ispitivanja

- 1.1. točan položaj izvorišta s naznakom nadmorske visine i koordinatama na karti razmjera ne većeg od 1:1000;
- 1.2. detaljan geološki izvještaj o izvoru i prirodni tla;
- 1.3. stratigrafija hidrogeološkog sloja;
- 1.4. opis funkcioniranja vodozahvata;
- 1.5. razgraničenje područja ili potankosti o drugim mjerama zaštite izvora od onečišćenja.

2. Zahtjevi za fizikalna i fizikalno-kemijska ispitivanja

Ovim ispitivanjima potrebno je utvrditi:

- 2.1.* izdašnost izvora vode;
 2.2.* temperaturu vode na izvoru i temperaturu okoline;
 2.3.odnos između prirode terena i prirode i tipa minerala u vodi;
 2.4.ostatak suhe tvari nakon sušenja na 180°C i 260°C;
 2.5.* električnu provodljivost ili otpor s naznakom temperature pri kojoj je obavljeno mjerenje;
 2.6.* koncentraciju vodikovih iona (pH vode);
 2.7. radioaktivna svojstva na izvoru;
 2.8.prema potrebi omjer izotopa u vodi: kisik (^{16}O - ^{18}O) i vodik (proton ^1H , deuterij ^2H , tricij ^3H).

3.Zahtjevi za organoleptička svojstva

3.1.* Izgled (boja, zamućenost), miris i okus vode na mjestu iskorištavanja.

4.Zahtjevi za kemijska ispitivanja

Ispitivanje kemijskog sastava prirodne mineralne vode obuhvaća određivanje sljedećih sastojaka:

4.1. glavni sastojci (mg/l)

Kationi	Mjerna jedinica
natrij	mg/l Na^+
kalij	mg/l K^+
amonij	mg/l NH_4^+
magnezij	mg/l Mg^{2+}
kalcij	mg/l Ca^{2+}
stroncij	mg/l Sr^{2+}
željezo	mg/l $\text{Fe}^{2+}/^{3+}$
litij	mg/l Li^+
mangan	mg/l Mn^{2+}
barij	mg/l Ba^{2+}

Anioni	Mjerna jedinica
fluoridi	mg/l F^-
kloridi	mg/l Cl^-
jodidi	mg/l I^-
bromidi	mg/l Br^-
cijanidi	mg/l CN^-
nitriti	mg/l NO_2^-
nitriti	mg/l NO_2^-
sulfati	mg/l SO_4^{2-}
hidrogenfosfat	mg/l HPO_4^{2-}
hidrogenkarbonat	mg/l HCO_3^-

4.2. nedisocirane tvari:

spojevi silicija, preračunati na silicijevu kiselinu (H_2SiO_3);
 spojevi bora, preračunati na bornu kiselinu (H_3BO_3);

4.3. otopljeni plinovi:

ugljični dioksid (CO_2);

4.4. količina otopljenih čvrstih mineralnih tvari;

4.5. elementi u tragovima (mg/l)

Elementi u tragovima	Mjerna jedinica
berilij	mg/l Be
borat	mg/l BO_2^-
bromat	mg/l BrO^-
bromid	mg/l Br^-
jodid	mg/l I^-
kobalt	mg/l Co
kositar	mg/l Sn
litij	mg/l Li^+
molibden	mg/l Mo
stroncij	mg/l Sr
sulfid	mg/l S^{2-}
talij	mg/l Tl

* Određivanja odnosno mjerenja obavljaju se na izvoru prilikom uzimanja uzoraka vode za ostale analize.

4.6.određene tvari prirodno prisutne u prirodnoj mineralnoj vodi koje mogu biti štetne za zdravlje ljudi ne smiju prelaziti navedene vrijednosti:

Tvar	Mjerna jedinica	Najviše dopuštene vrijednosti za prirodnu mineralnu vodu
antimon	mg/l Sb	0,005
arsen	mg/l As	0,01 (ukupno)
bakar	mg/l Cu	1,0
barij	mg/l Ba	1,0
bor	mg/l B	**
cijanidi	mg/l CN^-	0,07
fluoridi	mg/l F^-	5,0
kadmij	mg/l Cd	0,003
krom	mg/l Cr	0,05
mangan	mg/l Mn	0,5
nikal	mg/l Ni	0,02
nitriti	mg/l NO_3^-	50,0
nitriti	mg/l NO_2^-	0,1
olovo	mg/l Pb	0,01
selen	mg/l Se	0,01
živa	mg/l Hg	0,001

** Najviša dopuštena vrijednost za bor bit će propisana nakon propisivanja na razini EU.

4.7.određene tvari prirodno prisutne u prirodnoj izvorskoj vodi koje mogu biti štetne za zdravlje ljudi ne smiju prelaziti navedene vrijednosti:

Sastojci	Mjerna jedinica	Najveća dopuštena koncentracija	Napomena
akrilamid	μg/l	0,10	1.
aluminij	Al mg/l	0,2	
amonij	NH_4^+ mg/l	0,50	2.
antimon	mg/l Sb	0,005	
arsen	mg/l As	0,01 (ukupno)	
bakar	Cu mg/l	2	
benzen	μg/l	1,0	
benzo(a) piren	μg/l	0,01	
boja		prihvatljivo za potrošača i bez neuobičajenih promjena	
bor	mg/l B	1	
bromat	μg/l	10,0	
cijanidi	CN μg/l	50,0	
1,2-dikloroetan	μg/l	3,0	
epiklorhidrin	μg/l	0,10	1.
elektroprovodljivost	μS/cm/20°C	2500	10.
fluoridi	F mg/l	1,5	
kadmij	mg/l Cd	0,005	
kloridi	Cl mg/l	250,0	10.
koncentracija vodikovih iona	pH jedinica	6,5-9,5	10. i 11.
krom	mg/l Cr	0,05	
mangan	Mn μg/l	50,0	
miris		prihvatljivo za potrošača i bez neuobičajenih promjena	

zamućenost		prihvatljivo za potrošača i bez neuobičajenih promjena	
natrij	Na mg/l	200,0	
nikal	mg/l Ni	0,02	
nitriti	mg/l NO ₃ -	50,0	4.
nitriti	mg/l NO ₂ -	0,5	4.
olovo	mg/l Pb	0,01	3.
oskidacija	O ₂ mg/l	5,0	12.
PAH	µg/l	0,10	zbroj koncentracija specficiranih spojeva 8.
pesticidi pojed./ ukupni	µg/l	0,1/0,5*	5. i 6./5. i 7.
selen	mg/l Se	0,01	
sulfati	SO ₄ mg/l	250,0	10.
okus		prihvatljivo za potrošača i bez neuobičajenih promjena	
ukupni tetrakloreten i trikloreten	µg/l	10,0	zbroj koncentracija specficiranih spojeva
THM - ukupni	µg/l	100,0	zbroj koncentracija specficiranih spojeva 9.
TOC	C mg/l	bez neuobičajenih promjena	13.
vinil klorid	µg/l	0,50	1.
željezo	Fe µg/l	200,0	
živa	mg/l Hg	0,001	

Napomena 1. Vrijednost parametara koji se odnose na koncentraciju rezidualnog monomera u vodi izračunatog prema specifikacijama maksimalnog otpuštanja iz odgovarajućeg polimera u kontaktu s vodom.

Napomena 2. Dopuštena je vrijednost amonija iznad 0,5 mg/l ako se dokaže da je amonij geološkog podrijetla.

Napomena 3. Vrijednost za olovo mora ispuniti zahtjeve najkasnije do 2015. godine. Do tada vrijednost parametra za olovo iznosi 25 µg/l. Potrebno je osigurati poduzimanje svih odgovarajućih mjera radi što većeg smanjenja koncentracije olova u prirodnoj izvorskoj vodi tijekom razdoblja koje je potrebno za usuglašavanje s vrijednostima parametara.

Napomena 4. Moraju se osigurati takvi uvjeti da [nitriti]/50 + [nitriti]/3 ≤ 1, gdje uglate zagrade označavaju koncentracije u mg/l za nitrate (NO₃-) i nitrite (NO₂-).

Napomena 5. Pojam pesticid označava: organske insekticide, organske herbicide, organske fungicide, organske nematocide, organske akaricide, organske algicide, organske rodenticide, organske pripravke koji sprečavaju nastajanje sluzi (silmicidi), srodne proizvode (između ostalog i regulatore rasta), te njihove relevantne metabolite, razgradne i reakcijske proizvode. Ispituju se samo oni pesticidi za koje je vjerojatno da će biti prisutni u mjestu iskorištavanja izvora.

Napomena 6. Granična vrijednost parametra ima posebnu vrijednost za svaki pojedinačni pesticid. Za aldrin, dieldren, heptaklor i heptaklor epoksid granična vrijednost je 0,030 µg/l.

Napomena 7. Pesticidi-ukupni znači zbroj pojedinih pesticida kvantitativno određenih u postupku praćenja.

Napomena 8. Specificirani spojevi su: benzo(b)floranten, benzo(k)floranten, benzo(ghi)perilen i indeno(1,2,3,-cd)piren.

Napomena 9. Specificirani spojevi su: kloroform, bromoform, dibromoklormetan i bromodiklormetan.

Napomena 10. Voda ne smije biti agresivna.

Napomena 11. Za prirodnu izvorsku vodu koja nije gazirana najmanja vrijednost može biti smanjena na 4,5.

Napomena 12. Ovaj parametar nije potrebno mjeriti ako je analiziran parametar TOC.

Napomena 13. Ovaj parametar nije potrebno mjeriti kod opskrbe vodom koja je manja od 10.000 m³/dan.

4.8. Karakteristike izvođenja (*) analiza tvari iz tablica 4.6. i 4.7.

Tvar	Točnost vrijednosti parametra u % (Napomena 1.)	Preciznost vrijednosti parametra (Napomena 2.)	Granica detekcije u % vrijednosti parametra (Napomena 3.)	Uvjet i	Napomena
akrilamid				1	
aluminij	10	10	10		
amonij	10	10	10		
antimon	25	25	25		
arsen	10	10	10		
bakar	10	10	10		
barij	25	25	25		
benzen	25	25	25		
benzo(a)piren	25	25	25		
bor				Vidi Tablicu 4.6.	
bromat	25	25	25		
cijanidi	10	10	10		4.
elektroprovodljivost	10	10	10		
1,2-dikloreten	25	25	10		
epihlorhidrin				1	
fluoridi	10	10	10		
kadmij	10	10	10		
kloridi	10	10	10		
krom	10	10	10		
mangan	10	10	10		
nikal	10	10	10		
nitriti	10	10	10		
nitriti	10	10	10		
olovo	10	10	10		
oksidacija	25	25	10		5.
pesticidi	25	25	25		6.
poliklički aromatski ugljikovodici	25	25	25		7.
selen	10	10	10		
natrij	10	10	10		
sulfat	10	10	10		
tetrakloreten	25	25	10		8.
trikloreten	25	25	10		8.
ukupni trihalometani	25	25	10		7.
vinil klorid				1	
željezo	10	10	10		
živa	20	10	20		

(*) Analitičke metode korištene za mjerenja sadržaja tvari navedenih u Tablici 4.6. ovoga Aneksa moraju omogućiti mjerenje najmanjih razina navedenih parametara s odgovarajućom točnošću, preciznošću i granicom detekcije. Bez obzira na osjetljivost primijenjene metode, rezultat se izražava s najmanje onoliko decimalnih mjesta kao i najveća dopuštena vrijednost sadržaja propisanog u Tablici 4.6. ovoga Aneksa.

Kontrolirati u skladu sa specifikacijom proizvoda.

Napomena 1. Točnost je sistematska pogreška i predstavlja razliku između srednje vrijednosti većeg broja ponovljenih mjerenja i prave vrijednosti.

Napomena 2. Preciznost je slučajna pogreška i uglavnom se izražava kao standardna devijacija (unutar serije mjerenja i između njih) rasipanja rezultata oko srednje vrijednosti. Prihvatljiva preciznost je dvostruka vrijednost standardne devijacije.

Napomena 3. Granica detekcije je:

- trostruka vrijednost standardne devijacije prirodnog uzorka koji sadrži nisku koncentraciju tog parametra ili
- peterostruka vrijednost standardne devijacije slijepe probe.

Napomena 4. Metodom se mora odrediti ukupni cijanid u svim oblicima.

Napomena 5. Oksidacija se izvodi: 10 minuta na 100°C u kiselim uvjetima, uz upotrebu permanganata.

Napomena 6. Vrijednosti iz tablice vrijede za svaki pojedini pesticid. Ako se granica detekcije ne može dostići u ovome trenutku, treba svim sredstvima nastojati da se predložene granice detekcije dostignu.

Napomena 7. Karakteristike provođenja ispitivanja vrijede za pojedine spojeve od 25% vrijednosti navedenih u Tablici 4.6.

Napomena 8. Karakteristike provođenja ispitivanja vrijede za pojedine spojeve od 50% vrijednosti navedenih u Tablici 4.6.

pH - vrijednost mora biti određivana ispitnim metodama s odgovarajućim područjem mjerenja, točnošću 0,2 pH jedinice i preciznošću 0,2 pH jedinice.

5. Kriteriji za mikrobiološka ispitivanja na izvoru:

Ovim se ispitivanjima mora utvrditi:

5.1. odsutnost parazita i patogenih mikroorganizama;

5.2. kvantitativno određivanje broja kolonija koje je moguće ponovno osposobiti, a koje su pokazatelji fekalnog zagađenja:

- a) odsutnost bakterija vrste *Escherichia coli* i ostalih koliformnih bakterija u 250 ml na temperaturi od 37°C i 44,5°C,
- b) odsutnost fekalnih streptokoka u 250 ml,
- c) odsutnost sulfitoreducirajućih sporulirajućih anaerobnih bakterija u 50 ml,
- d) odsutnost bakterije *Pseudomonas aeruginosa* u 250 ml;

5.3. određivanje ukupnog broja kolonija sposobnih za razmnožavanje u 1 ml vode:

- a) pri 20 - 22°C tijekom 72 sata na hranjivom agaru ili mješavini agar-želatina,
- b) pri 37°C tijekom 24 sata na hranljivom agaru.

6. Zahtjevi za farmakološka, fiziološka i klinička ispitivanja

6.1. Ispitivanja, koja moraju biti obavljena sukladno znanstveno priznatim metodama, moraju dokazati posebna svojstva prirodne mineralne i prirodne izvorske vode i njihove učinke na ljudski organizam, kao što su: diuretična, gastična i probavna svojstva, nadomjestak potrebnih mineralnih tvari i drugo.

6.2. Utvrđivanje dosljednosti i podudaranja značajnog broja kliničkih zapažanja mogu, ukoliko to odgovara, zamijeniti analize iz točke 6.1. Kliničke analize mogu u odgovarajućim slučajevima zamijeniti analize iz točke 6.1. pod uvjetom da dosljednost i podudarnost značajnog broja zapažanja omogućava dobivanje istih rezultata.

ANEKS II.

UVJETI ZA ISKORIŠTAVANJE, PROIZVODNJU, PUNJENJE I DISTRIBUCIJU

(1) Oprema za iskorištavanje izvora, proizvodnju i punjenje prirodne mineralne i prirodne izvorske vode mora biti postavljena tako da se spriječi svaka mogućnost zagađenja i

da se sačuvaju svojstva prirodne mineralne vode i prirodne izvorske vode koja imaju na izvoru.

(2) Zahtjevi koji moraju biti ispunjeni su sljedeći:

- a) da izvor vode i njegova okolina moraju biti zaštićeni od mogućnosti bilo kakvog zagađenja;
 - b) da vodozahvat, cjevovodi i spremnici koji dolaze u dodir s prirodnim mineralnom i izvorskom vodom moraju biti izrađeni od materijala odgovarajućih za pitku vodu, te načinjeni tako da je onemogućena bilo kakva kemijska, fizikalno-kemijska ili mikrobiološka promjena vode;
 - c) da su prilikom iskorištavanja, naročito kod uređaja i opreme za pranje i punjenje, ispunjeni svi higijenski zahtjevi, što posebno vrijedi za spremnike, koji moraju biti obrađeni ili izrađeni tako da se izbjegnu štetni učinci na mikrobiološka i kemijska svojstva prirodne mineralne i prirodne izvorske vode;
 - d) zabranjuje se transport prirodne mineralne i prirodne izvorske vode u drugoj ambalaži osim u onoj u kojoj se stavlja u promet.
- (3) Kada se tijekom iskorištavanja utvrdi da prirodne mineralne i prirodne izvorske vode ne ispunjavaju zahtjeve za mikrobiološka svojstva iz čl. 19. i 20. ovoga Pravilnika, osoba koja radi na iskorištavanju izvora mora odmah prekinuti iskorištavanje, a posebice postupak punjenja, dok se ne utvrde i otklone uzroci zagađenja i voda ne bude u skladu s odredbama čl. 19. i 20. ovoga Pravilnika.
- (4) Nadležni inspektorati entiteta i Brčko Distrikta, u skladu sa svojim nadležnostima i ovlastima, dužni su provoditi periodične provjere kako bi se utvrdilo je li:
- a) prirodna mineralna i prirodna izvorska voda u skladu s odredbama ovoga Pravilnika,
 - b) osoba koja radi na iskorištavanju izvora primijenila odredbe st. (2) i (3) ovoga Aneksa.

ANEKS III.

KRITERIJI ZA DODATNO DEKLARIRANJE ILI OZNAČAVANJE

(oznake svojstava koje se navode na deklaraciji i uvjeti za njihovo korištenje)

OZNAKE SVOJSTAVA	UVJETI
Nizak sadržaj minerala	Sadržaj mineralnih soli izračunat kao fiksna rezidua ne veći od 500 mg/l
Vrlo nizak sadržaj minerala	Sadržaj mineralnih soli izračunat kao fiksna rezidua ne veći od 50 mg/l
Bogata mineralnim solima	Sadržaj mineralnih soli izračunat kao fiksna rezidua veći od 1500 mg/l
Sadrži bikarbonat	Sadrži više od 600 mg/l bikarbonata
Sadrži sulfat	Sadrži više od 200 mg/l sulfata
Sadrži klorid	Sadrži više od 200 mg/l klorida
Sadrži kalcij	Sadrži više od 150 mg/l kalcija
Sadrži magnezij	Sadrži više od 50 mg/l magnezija
Sadrži fluorid	Sadrži više od 1 mg/l fluorida
Sadrži željezo	Sadrži više od 1 mg/l divalentnog željeza
Kiselica	Sadrži više od 250 mg/l slobodnog ugljičnog dioksida
Sadrži natrij	Sadržaj više od 200mg/l natrija
Pogodna za pripremu hrane za dojenčad	—
Pogodna za dijetu s malom količinom natrija	Sadrži manje od 20 mg/l natrija
Može imati laksativan učinak	-----
Može imati diuretičan učinak	-----

ANEKS IV.

UZIMANJE UZORAKA I METODE ISPITIVANJA

I. POSTUPAK UZIMANJA UZORAKA

(1) Uzimanje uzoraka izvodi se prema navedenim standardima za uzimanje uzoraka:

- a) vode za piće i vode koja se upotrebljava za proizvodnju namirnica, BAS ISO 5667-5:2000
- b) podzemne vode NS BAS ISO 5667-11/2003
- (2) Pakiranje, prijevoz i čuvanje uzoraka moraju se provoditi na način kojim se čuva jednaka kakvoća uzoraka od njegovog uzimanja do početka postupka utvrđivanja sukladnosti, pri čemu se poštivaju sljedeći standardi:
- a) BAS EN 25667-1 Kakvoća vode - Uzimanje uzoraka (1) nalog za postupak uzimanja uzoraka;
- b) BAS 25667-2 Kakvoća vode - Uzimanje uzoraka (2) nalog o tehnikama uzimanja uzoraka;
- c) BAS EN ISO 5667-3 Kakvoća vode - Uzimanje uzoraka (3) nalog za čuvanje uzoraka;
- d) BAS EN 25667:14 Nalog za osiguravanje kvalitete pri uzimanju uzoraka vode u okolišu i postupanju s uzetim uzorcima.
- (3) U slučaju da je više izvora vezano u isti sustav, uzorak za ispitivanje uzima se na sabirnom mjestu.

II. FIZIKALNE, KEMIJSKE I FIZIKALNO-KEMIJSKE METODE

Parametar	Jedinica	Izraženo	Vrsta metode	Vrsta standarda
temperatura zraka	°C		EL	DIN 38404-4
temperatura vode	°C		EL	DIN 38404-4
električna provodljivost (25°C)	μS/cm		EL	BAS EN 27888
redoks potencijal	mV		EL	BAS DIN 38404-6
pH	jed.	pH	EL	BAS ISO 10523/002
boja	m ⁻¹		SPEK	BAS EN ISO 7887
zamućenost	NTU		TUR	BAS EN ISO 7027
suhi ostatak	mg/l		GR	BAS DIN 38409-1
amonij (ukupni)	mg/l	NH ₄	ISE, SPEK	BAS ISO 7150/1 BAS ISO 7150/2
nitrit	mg/l	NO ₂ ⁻	SPEK	BAS EN 26777
nitrat	mg/l	NO ₃ ⁻	IC; SPEK,	BAS EN ISO 10304-1 BAS EN ISO 7890/1
sulfat	mg/l	SO ₄ ²⁻	IC; SPEK; TUR; GR	BAS EN ISO 10304
klorid	mg/l		IC; VOL	BAS EN ISO 10304-1 BAS EN ISO 9297
bromid	mg/l	Br ⁻	ICP/MS, IC	BAS EN ISO 10304-1
jodid	mg/l	I ⁻	ICP/MS, IC	DIN 38406-29
fluorid	mg/l	F ⁻	ISE HPLC; SPEK	BAS ISO 10359-1 BAS EN ISO 10304-1 EPA 7000
cijanidi	mg/l	CN ⁻	SPEK	BAS ISO 6703-2 BAS ISO 6703-3
fosfat (ukupni)	mg/l	PO ₄ ³⁻	SPEK	BAS ISO 6878
ortofosfati	mg/l	PO ₄ ³⁻	SPEK IC	BAS ISO 6878 BAS EN ISO 10304-1

silikat	mg/l	SiO ₂	ICP/MS; SPEK	DIN 38406-29
kalcij	mg/l	Ca ²⁺	VOL IC	BAS ISO 6059 BAS EN ISO 14911
magnezij	mg/l	Mg ²⁺	VOL IC	BAS ISO 6059 EN ISO 14911
natrij	mg/l	Na ⁺	AAS IC FAAS	BAS ISO 9964-1; 9964-2; 9964-3 BAS EN ISO 14911 EPA 7000
kalij	mg/l	K ⁺	AAS IC FAAS	BAS ISO 9964-1 BAS EN ISO 14911 EPA 7000
mangan	mg/l	Mn ²⁺	ICP/MS ETAAS; SPEK	BAS EN ISO 11885 BAS EN ISO 14911 BAS EN ISO 6333 EPA 7000
željezo	mg/l	Fe ²⁺	ICP/MS ETAAS SPEK	BAS EN ISO 11885 BAS EN ISO 6333 EPA 7000
hidrogenkarbonat	mg/l	HCO ₃ ⁻	VOL	BAS EN ISO 9963
sulfid	mg/l	S ²⁻	SPEK	BAS ISO 10530 BAS EN ISO 9963-2
karbonati	mg/l	CO ₃ ²⁻	VOL	DIN 38409-7 BAS EN ISO 9963-2
bor	mg/l	B	ICP/MS SPEK	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS ISO 9390
aluminij	mg/l	Al	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EN ISO 12020 EPA 7000
antimon	mg/l	Sb	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
arsen	mg/l	As	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS EN ISO 11969 EPA 7000
bakar	mg/l	Cu	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
barij	mg/l	Ba	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 14911 EPA 7000

berilij	mg/l	Be	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
cink	mg/l	Zn	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS EN ISO 8288 EPA 7000
kadmij	mg/l	Cd	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS EN ISO 5961 EPA 7000
kobalt	mg/l	Co	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
kositar	mg/l	Sn	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
litij	mg/l	Li	ICP/MS FAAS IC	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000 BAS ISO 14911
hrom (ukupni)	mg/l	Cr	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS EN 1233
molibden	mg/l	Mo	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
nikal	mg/l	Ni	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS ISO 8288 EPA 7000
selen	mg/l	Se	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS ISO 9965 EPA 7000
srebro	mg/l	Ag	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
stroncij	mg/l	Sr	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
olovo	mg/l	Pb	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS ISO 8288 EPA 7000

vanadij	mg/l	Va	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
uran	mg/l	U	ICP/MS	DIN 38406-29
živa	mg/l	Hg	AAS-HP ICP/MS Fluores metoda obogaćenja amalgamiranj em	ISO 5666 NS BAS ISO 5666 BAS EN 1483 NS BAS EN 1356 BAS ISO 16590

Legenda:

EL - elektrometrijsko mjerenje
TUR - turbidimetrijsko mjerenje
SPEK - spektrofotometrijsko mjerenje
GR - gravimetrijsko mjerenje
VOL - volumetrijsko određivanje
IC - ionska kromatografija
FAAS - atomska apsorpcijska spektrometrija, plamena tehnika
AAS HP - atomska apsorpcijska spektrometrija, tehnika hladnih para
AAS - atomska apsorpcijska spektrometrija
GC/EC - plinska kromatografija s detektorom na zahvat elektrona
ISE - ionsko selektivna metoda
ICP/MS - induktivno sklopljena plazma i maseno selektivni detektor
HPLC - tekuća kromatografija
ETAAS - elektrotermalna atomska apsorpcijska spektrofotometrija
GC/EC - plinska kromatografija s ECD detektorom
 Preuzeti bosanskohercegovački standardi dostupni su korisniku na Institutu za standardizaciju Bosne i Hercegovine.

III. MIKROBIOLOŠKE METODE.

Parametar	Standardna metoda
<i>Escherishia coli</i>	BAS ISO 9308-1 MF i 9308-2 MBB
koliformne bakterije	BAS ISO 9308-1 MF i 9308-2 MBB
enterokoke	BAS ISO 7899-2
<i>Clostridium perfringens</i>	BAS EN 26461-1:2003; EN 26461-2:2003 (EN 26461-2:1993 ITD* ISO 6461-2:1986 ITD)
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	BAS EN ISO 12780
ukupan broj mikroorganizama na 22°C	BAS EN ISO 6222
ukupan broj mikroorganizama na 37°C	BAS EN ISO 6222

ANEKS V.

**OBRAZAC ZA PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA
 PRIZNAVANJE PRIRODNE MINERALNE/PRIRODNE
 IZVORSKE VODE**

BOSNA I HERCEGOVINA**VIJEĆE MINISTARA**

Agencija za sigurnost hrane BiH

Ulica dr. Ante Starčevića bb.

88 000 Mostar

Tel:036/ 397-217; faks: 036/ 397-206

E-pošta: agencija@fsa.gov.ba

Popunjava Agencija	Datum podnošenja zahtjeva, klasifikacijska oznaka i broj:
-----------------------	--

Попунјава подносијелја захтјева**1. ЗАХТЈЕВ ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА ПРИЗНАВАЊА (заокружити):**

- (a) природне минералне воде
(b) природне изворске воде

2. ПОДАЦИ О ПОДНОСИТЕЛЈУ ЗАХТЈЕВА

Производач (назив твртке)	
Адреса производача (држава, мјесто, улица, кућни број, поштански број, број телефона и телефакса, е-пошта)	
Увозник (назив твртке)	
Адреса увозника (држава, мјесто, улица, кућни број, поштански број, број телефона и телефакса, е-пошта)	
Трговачки назив производа	
Назив извора	
Мјесто кориштења извора	

3. ПОДАЦИ О ПРИЛОЖЕНОЈ ДОКУМЕНТАЦИЈИ

Ставити кржић x	Документација
☐	Извјешће о проведеним истраживањима на извору (чланак 10. ставак (1))
☐	Изјава о планирању провађења једног или више поступака обраде (чл. 17. и 18.)
☐	За воде које се увозе из државе која није чланица ЕУ, извјешће о анализима након пуњења воде у амбалажу (чланак 22.)
☐	Службени документ издан од надлежног тијела државе чланице ЕУ (чланак 41. ставак (5))

Потпис подносијелја захтјева

На основу члана 17. став 2. и члана 72. Закона о храни ("Службени гласник БиХ", број 50/04) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на приједлог Агенције за безбједност хране Босне и Херцеговине у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, на 113. сједници одржаној 21. јануара 2010. године, донио је

ПРАВИЛНИК**О ПРИРОДНИМ МИНЕРАЛНИМ И ПРИРОДНИМ ИЗВОРСКИМ ВОДАМА****ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ****Члан 1.
(Предмет)**

Правилником о природним минералним и природним изворским водама (у даљњем тексту: Правилник) прописују се основни захтјеви које у погледу здравствене исправности и квалитета морају задовољити природне минералне и природне изворске воде, уређују услови за кориштење и признавање природне минералне и природне изворске воде, услови за стављање у промет као и начин декларисања.

**Члан 2.
(Циљ примјене)**

- Захтјеви прописани овим Правилником морају бити испуњени у производњи и у промету природних минералних и природних изворских вода.
- Промет у смислу овог Правилника је понуда, увоз и извоз, складиштење - држање на залихи ради продаје или излагање за продају.

Члан 3.
(Изузеци од одредаба Правилника)
Одредбе овог Правилника не примјењују се на:

- воду која представља медицински производ;
- природне минералне и природне изворске воде, које се у природним лјечилиштима користе на извору у љековите сврхе, а које се не пакују у боце за конзумацију;
- воде које су другим прописима намијењене искључиво за друге сврхе, а не за конзумацију и које немају никаквог директног утицаја на здравље потрошача.

Члан 4.

(Основни појмови)

Основни појмови коришћени у овом Правилнику имају следеће значење:

- Извор** је природно појављивање подземне воде на површини или захват подземне воде из бушеног извора.
- Одобрени извор** је извор подземне воде и воде која одатле потиче, без обзира да ли је из извора, природног врела, избушеног бунара или било којег другог извора који је контролисан, а вода тестирана, анализирана и чији је квалитет оцијењен сигурним и здравствено задовољавајућим, у складу са одредбама овог Правилника.
- Водозахват** је подповршински слој или слојеви стијена или других геолошких наслага довољне пропустљивости да омогућава знатан проток подземне воде или захватање знатних количина подземне воде.
- Издашност извора (проток воде на извору)** подразумева максималну издашност утврђену на основу испитивања у сушном периоду.
- Рјешење о признавању** је управни акт којим се утврђује испуњеност услова прописаних овим Правилником за признавање природних минералних и природних изворских вода.
- Надлежни органи** су Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Агенција), Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине, ентитетска министарства здравља и пољопривреде, Влада Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, ентитетски инспекторати и Инспекторат Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

ДИО ДРУГИ - ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ**Члан 5.**

(Услови квалитета и чистоће)

- У складу са минималним захтјевима из овог Правилника, природна минерална и природна изворска вода намијењена за конзумирање је здравствено исправна и мора по свом саставу задовољавати захтјеве из Анекса I овог Правилника.
- Надлежни органи из члана 43. овог Правилника предузимају одговарајуће мјере како би се обезбиједило да природна минерална и природна изворска вода намијењена за конзумирање буде здравствено исправна.

Члан 6.

(Експлоатација извора и погони за производњу)

- Природна минерална и природна изворска вода може се експлоатисати само из признатих извора за које је Агенција издала Рјешење о признавању.
- Погон за производњу природне минералне и природне изворске воде мора бити такав да испуњава услове прописане у Анексу II овог Правилника.

Члан 7.

(Рјешење о признавању)

- Рјешење о признавању природних минералних и природних изворских вода у Босни и Херцеговини доноси Агенција (у даљем тексту: Рјешење).
- Савјет министара Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет министара), на приједлог Агенције, у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Брчко Дистрикт), оснива Комисију за признавање природних минералних и